

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA FYZIKY, CHEMIE A ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Anorganická chemie 2

(3. semestr)

Vypracovala: Lucie Měcháčková (436951)

Vyučující: doc. RNDr. Luděk Jančář, CSc.

Čestně prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval/-a samostatně a pouze za využití pramenů, zmíněných v závěru práce.

Skupina chromu

Chrom

Charakteristika

- Byl objeven roku 1797 – Nicolas Louis Vauquelin, název dostal podle řeckého „chroma“, což značí barvu, jelikož sloučeniny chromu jsou barevné.
- V přírodě se vyskytuje jako ryzí kov a v rudách je často doprovázený kobaltem.

Elektronová konfigurace – $4s^1 3d^5$

- Nejstálější oxidační stav VI a III (v oxidačním stavu III se vyskytuje v lidském těle)

Vlastnosti

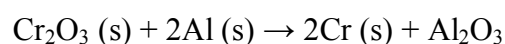
- Za laboratorní teploty na vzduchu stálý, pokrývá se vrstvičkou oxidů.
- Tvrdý, stříbrolesklý kov, který se na vzduchu pokrývá vrstvičkou oxidů.
- Teplota tání 1907°C , teplota varu 2672°C , za normálních podmínek je pevného skupenství.

Sloučeniny

- **Oxidy**
  - o CrO_2 - hnědočerný, elektricky vodivý, používá se k výrobě magnetických záznamových pásků
  - o CrO_3 - Je silným oxidačním činidlem, které s mnohými látkami schopnými oxidace reaguje explozivně.
  - o Cr_2O_3 - Je nejstálějším oxidem chromu, který je amfoterní, ve vodě nerozpustnou látkou, zelené barvy. Díky tomuto zbarvení se pod názvem chromová zeleň užívá jako pigment k výrobě vodových barev a nátěrových hmot.
- **Chromany a dichromany**
  - o $\text{Na}_2\text{Cr}_2\text{O}_7 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ - Slouží pro výrobu řady pigmentů a nátěrových hmot, při výrobě keramiky a inkoustů

Příprava a výroba

- Čistý chrom lze připravit elektrolýzou roztoků chromitých solí nebo aluminotermicky

Využití

- Některé sloučeniny chromu se využívají v ocelářství, při výrobě slitin neželezných kovů a při protikorozní ochraně kovových součástek

Molybden

Charakteristika

- Objeven roku 1778 – Carl Wilhelm Scheele
- Na Zemi je jeho výskyt poměrně vzácný, ale v moři je ho přibližně 0,01 mg/l

Elektronová konfigurace - $5s^14d^5$

- Oxidační stav VI, IV

Vlastnosti

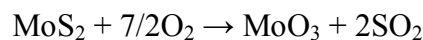
- Za laboratorní teploty na vzduchu stálý, pokrývá se vrstvičkou oxidů.
- Šedobílý, tvrdý a křehký kov, za normálních podmínek pevného skupenství, teplota tání 2623°C, teplota varu 4639 °C.

Sloučeniny

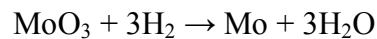
- **Oxidy**
  - o **MoO₃** - Je nerozpustný ve vodě a má vysoký bod tání.

Příprava a výroba

- Při výrobě molybdenu se nejdřív pražením molybdenitu připraví oxid molybdenový

- Ten se pak na kov převede redukcí vodíkem

Využití

- V elementárním stavu se využívá v ocelářství pro výrobu chemicky odolných speciálních slitin.
- Jeho sulfidy se uplatňují jako maziva.
- Heteromolybdenany a smíšené oxidy, které se vyznačují modrým zbarvením, se využívají v analytické chemii a barvářství.

Wolfram

Charakteristika

- Objeven roku 1783 – Juan José Elhuyar a Fausto Elhuyar y de Suvisa
- Na Zemi je jeho výskyt poměrně vzácný, jeho obsah v zemské kůře je odhadem 1,5-34 mg/kg. V mořské vodě se nachází v koncentraci pouze 0,0001 mg/l.

Elektronová konfigurace - $6s^24f^{14}5d^4$

- Jeví výraznou snahu stabilizovat se na oxidační stav VI, ale vyskytuje v mnoha oxidačních stavech.

Vlastnosti

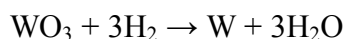
- Za laboratorní teploty na vzduchu stálý, pokrývá se vrstvičkou oxidů.
- Za normálních podmínek pevného skupenství.
- Všechny prvky této skupiny mají vysoké teploty tání, z nichž nejvyšší má právě wolfram 3442°C, jeho teplota varu je 5555 °C
- Díky lanthanoidové kontrakci je také charakteristický svojí vysokou hustotou (19,3 g/cm³)

Sloučeniny

- o **WO₃**
- o **H₂WO₄** - je ve vodě nerozpustná

Příprava a výroba

- Technologie výroby wolframu se skládá ze dvou základních kroků, nejprve probíhá poměrně složitá příprava a rafinace kyseliny wolframové, poté následuje redukce oxidu wolframového na práškový wolfram.

Využití

- Vyrábějí se z něj vlákna do žárovek a řezné nástroje pro obráběcí stroje.
- Uplatňuje se především pro svou neschopnou tavitelnost a malou chemickou reaktivitu.

Bibliografie

Klikorka, J. (1989). *Obečná a anorganická chemie*. Praha: SNTL.

Toužín, J. (2008). *Stručný přehled prvků*. Brno: Tribun EU.